

Вјежбе 1

Банке као основне финансијске институције

Александра Јандрић, ма

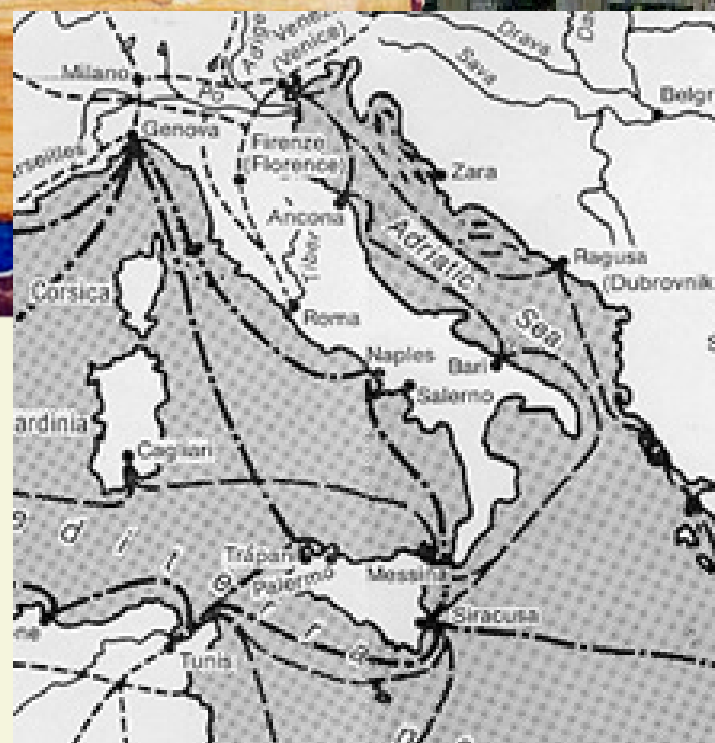

Banca Monte dei Paschi di Siena

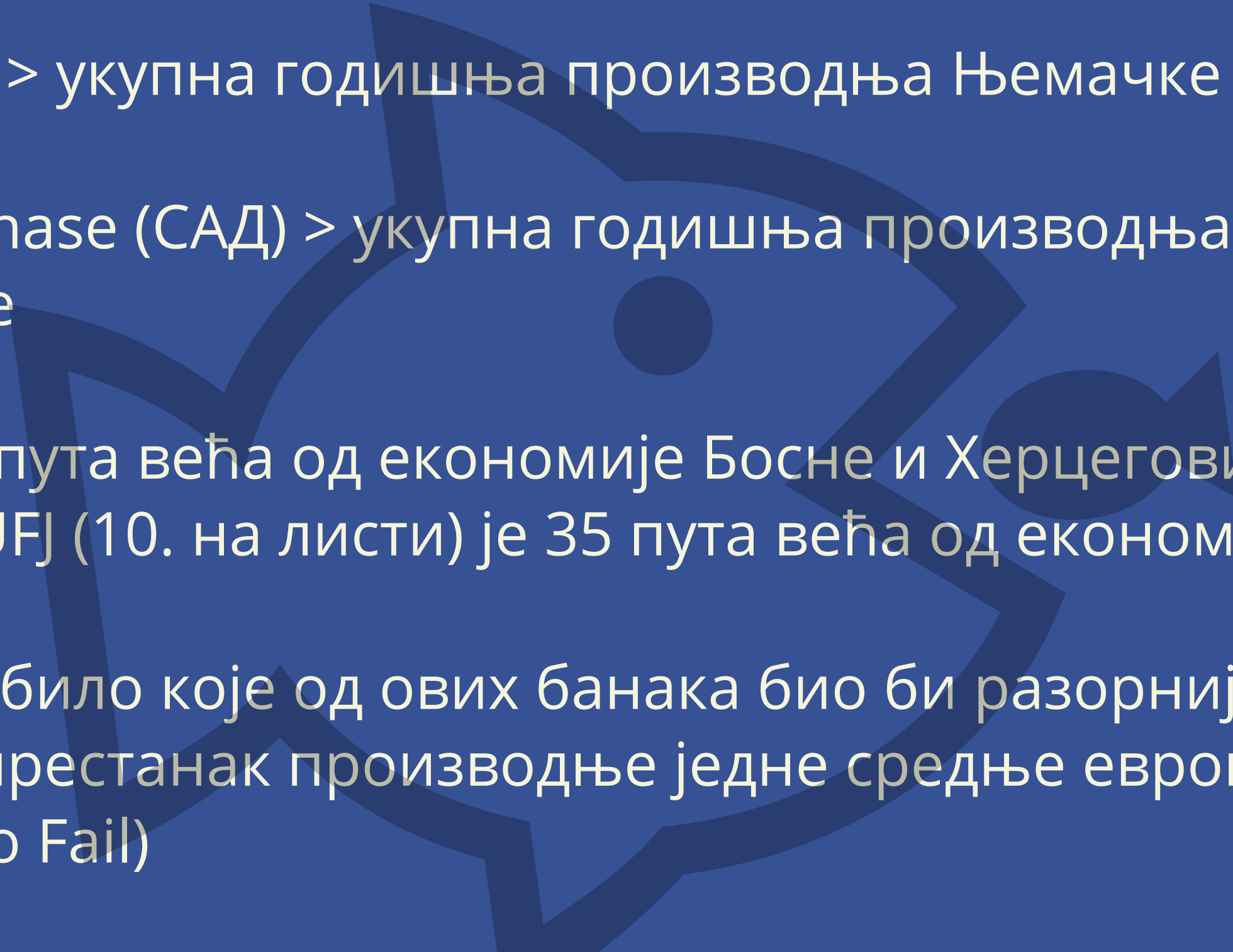
најстарија активна банка на свијету

ит. banco

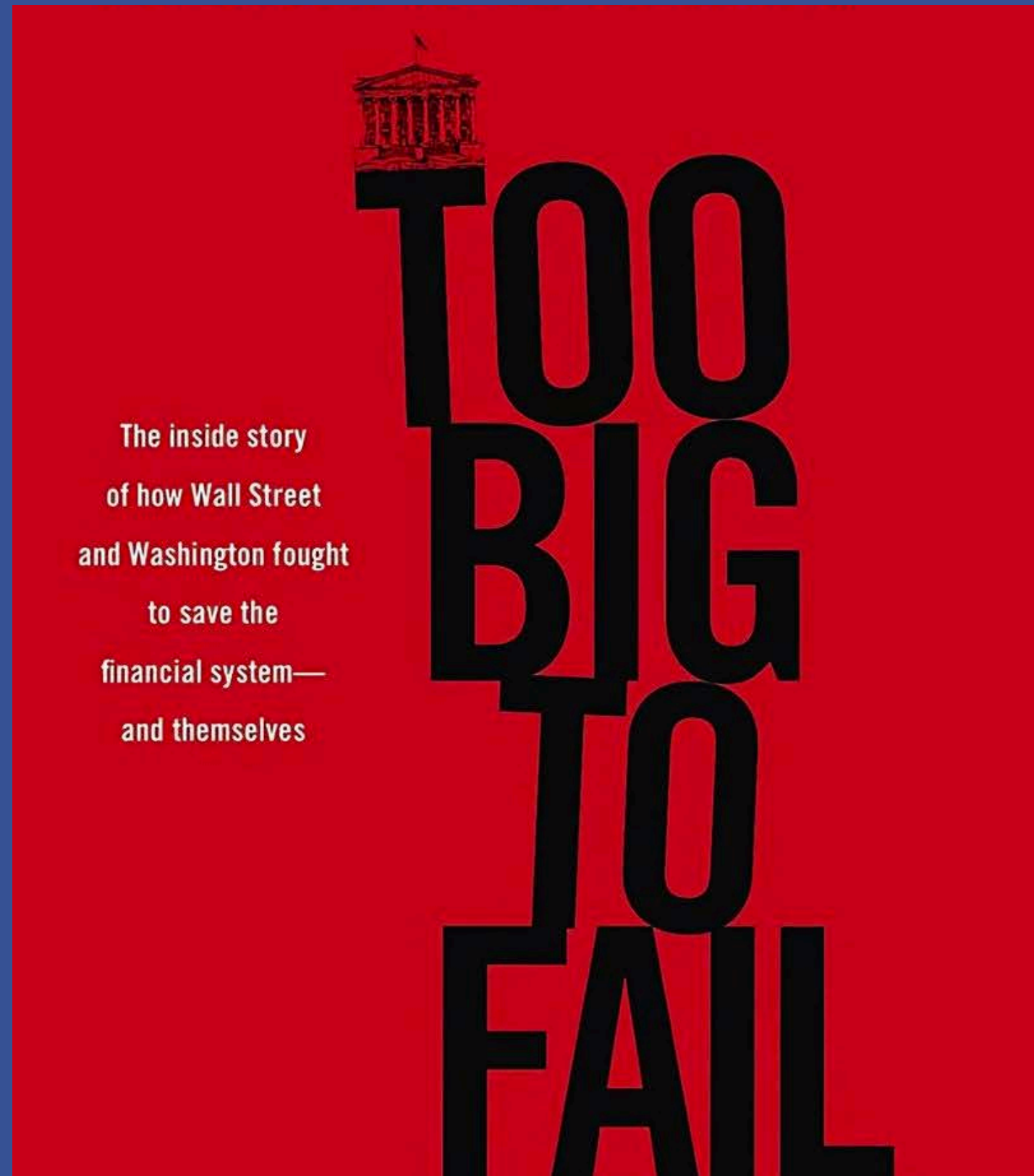
Највеће банке на свијету према вриједности aktive

Rank ↕	Bank name ↕	Total assets [hide] (2025) ↕ (US\$ billion)
1	 Industrial and Commercial Bank of China	6,688.74
2	 Agricultural Bank of China	5,923.76
3	 China Construction Bank	5,558.38
4	 Bank of China	4,803.51
5	 JPMorgan Chase	4,002.81
6	 Bank of America	3,261.52
7	 HSBC	2,989.81
8	 BNP Paribas	2,809.83
9	 Crédit Agricole	2,693.58
10	 Mitsubishi UFJ Financial Group	2,628.12

-
- ICBC (Кина) > укупна годишња производња Њемачке
 - JPMorgan Chase (САД) > укупна годишња производња Француске или Италије
 - ICBC је 240 пута већа од економије Босне и Херцеговине
 - Mitsubishi UFJ (10. на листи) је 35 пута већа од економије Србије

Закључак: Пад било које од ових банака био би разорнији за свијет него потпуни престанак производње једне средње европске државе (SIFI / Too Big To Fail)

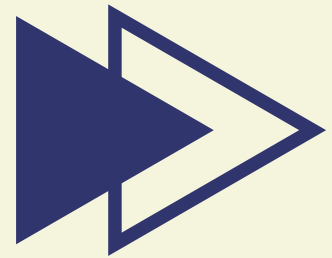
Задатак

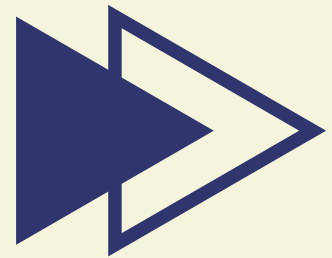
- Шта су “too big to fail” финансијске институције?
- Требају ли имати посебан третман са аспекта регулативе?
- Да ли је оправдана интервенција државе у случају потешкоћа у пословању TBTF финансијских институција?
- Како финансијско извјештавање доприноси креирању слике о њима?
- Како се врши преливање кризе унутар финансијског система и између финансијског и реалног сектора?

ОСНОВНИ БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

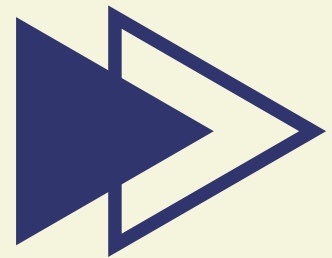
(Ђукић, Бјелица, Ристић)

мобилизација слободних новчаних средстава и мултипликација новца (прикупљање депозита, прибављање средстава и секундарно креирање новца)

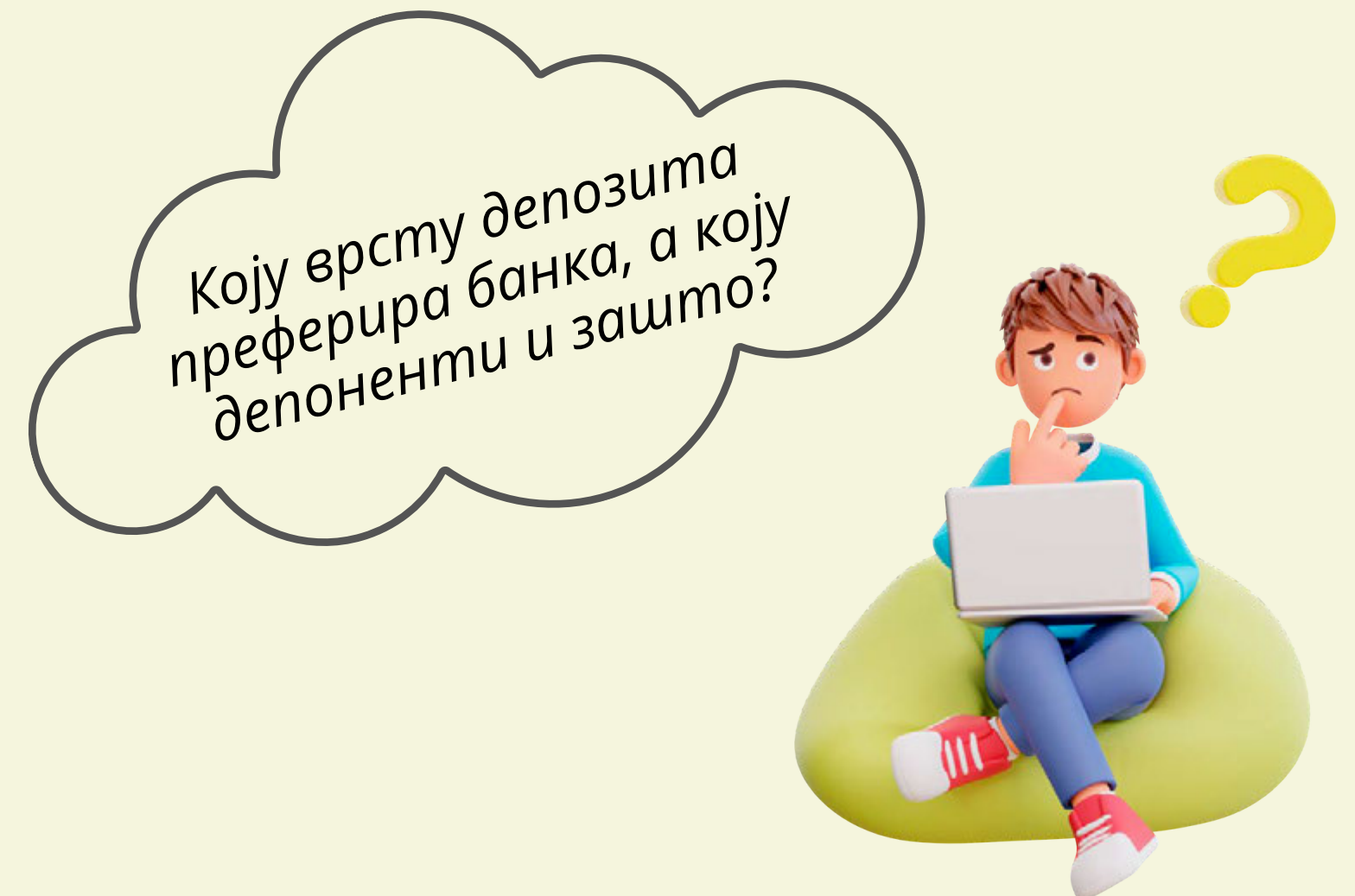
инвестирање, алокацијска функција и управљање (пласман средстава у форми кредита и други облици пласмана)

посредовање на финансијском тржишту (посредовање у обављању функције платног промета)

ДЕПОЗИТИ

- Депозитни потенцијал банке представља дио финансијског потенцијала који је формиран из туђих извора
- Врсте депозита:
 - депозити по виђењу
 - орочени депозити
 - штедни депозити
 - депозити у домаћој валути
 - депозити у страној валути...

ПЛАСМАНИ

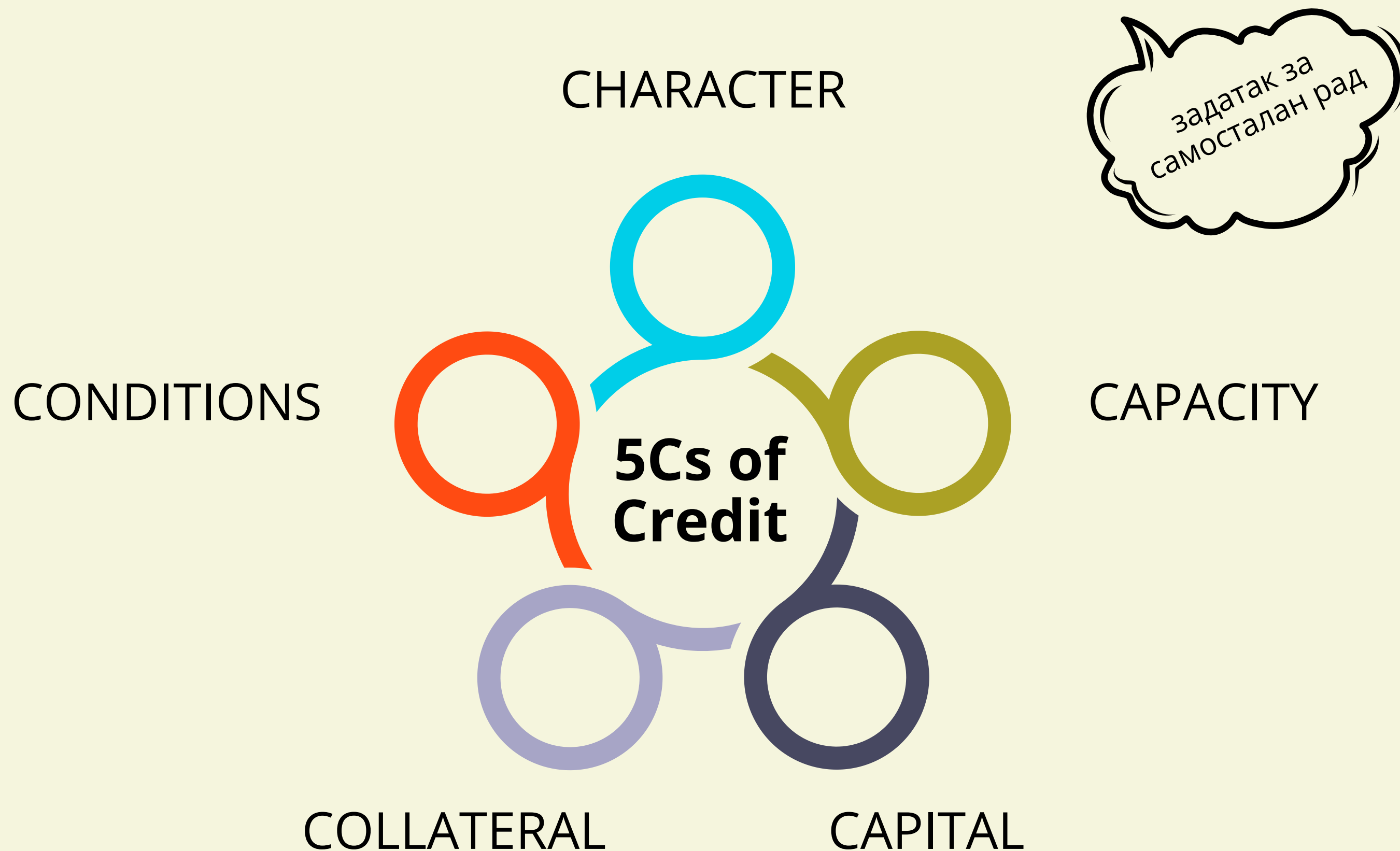
- Финансијски и инвестициони потенцијал
- Финансијски потенцијал којим банка располаже изражава волумен укупних средстава који је банка прикупила као депозитна средства, креирала мултипликацијом својих средстава, прибавила из кредитних извора и стекла као капитал
 - збир свих извора средстава у пасиви
 - како биланс банке мора бити у равнотежи - стање активе (пласмана) је условљено волуменом и структуром извора средстава у пасиви
- Инвестициони потенцијал у структури финансијског потенцијала је расположиви дио тог потенцијала за све врсте пласмана банке
 - mismatch

Шта би се десило уколико би сви
депоненти у истом тренутку пожељели
да повуку своја средства из банке?

Bankrun

Процедуре банке у поступку кредитирања

Процедуре банке у поступку кредитирања

CHARACTER

Да ли је клијент одговоран и да ли је раније уредно измиривао своје обавезе?

CONDITIONS

Како ће економске, политичке и др. околности утицати на способност клијента да нам врати новац?

CAPACITY

Да ли клијент зарађује довољно новца да, након свих трошкова, може плаћати рату кредита?

5Cs of Credit

COLLATERAL

На који начин можемо наплатити потраживање ако клијент банкротира?

CAPITAL

Колико новца је сам клијент уложио у овај посао/куповину? Шта ће клијент изгубити ако престане да плаћа?

ШТАЈЕ БАНКА?

Закон о банкама РС

Банка је акционарско друштво са сједиштем у Републици Српској које има дозволу за рад Агенције за банкарство Републике Српске, чија је дјелатност примање депозита или других повратних средстава и давање кредита за сопствени рачун, а може обављати и друге послове у складу са законом.

БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

- 1) примање и полагање депозита или других повратних средстава,
- 2) давање кредита,
- 3) издавање гаранција и свих облика јемства,
- 4) услуге унутрашњег и међународног платног промета и преноса новца, у складу са посебним прописима,

БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

- 5) куповина и продаја стране валуте и племенитих метала,
- 6) издавање и управљање средствима плаћања (укључујући платне картице, путне и банкарске чекове),
- 7) финансијски лизинг,
- 8) куповина, продаја и наплата потраживања (факторинг, форфетинг и др.),

БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

- 9) куповина и продаја инструмената тржишта новца за свој или туђи рачун,
- 10) куповина и продаја ХОВ (брокерско-дилерски послови),
- 11) управљање портфељом ХОВ и другим вриједностима,
- 12) послови подршке тржишту ХОВ, послови агента и преузимање емисије, у складу са прописима који уређују тржиште ХОВ,
- 13) послови инвестиционог савјетовања и кастоди послови,

БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

- 14) услуге прикупљања података, израда анализа и давање информација о кредитној способности лица која самостално обаљају регистровану пословну дјелатност,
- 15) услуге изнајмљивања сефова,
- 16) заступање, односно посредовање у осигурању,
- 17) друге послове за које је овлашћена законом и
- 18) помоћне послове који су повезани са горенаведеним пословима.

СКУПШТИНА АКЦИОНАРА

Сви акционари
банке

НАДЗОРНИ ОДБОР

Надзорни одбор
надзире пословање
банке и рад управе

УПРАВА

Управа банке
организује рад,
води пословање
и заступа банку

УПРАВЉАЊЕ БАНКОМ

СИСТЕМ УПРАВЉАЊА БАНКОМ

организациона
структура

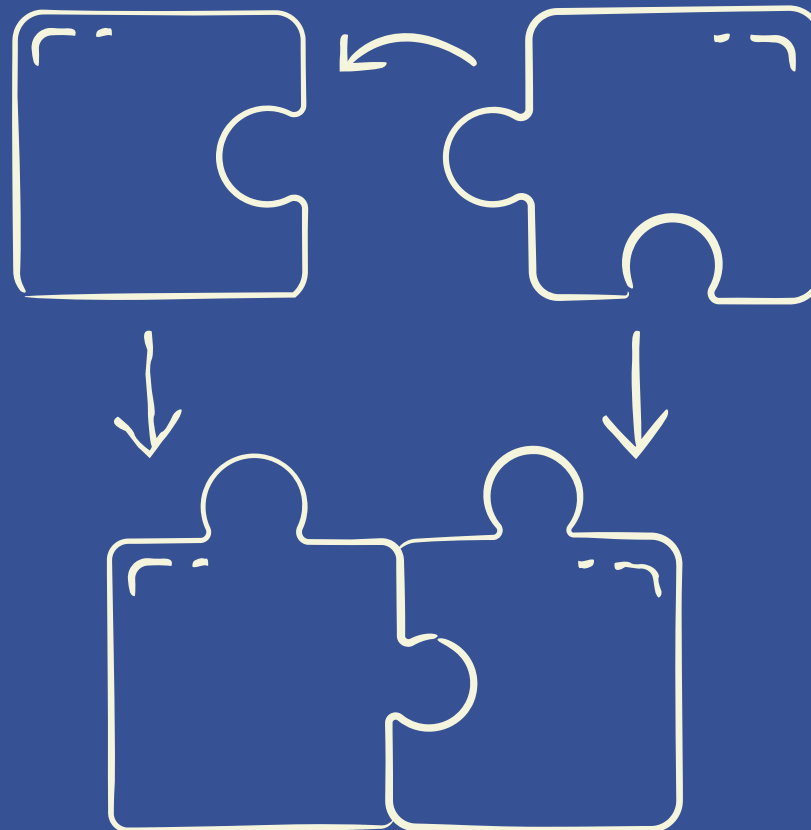
политике
накнада

управљање
ризицима

интерне процјене
адекватности капитала
и ликвидности банке

унутрашње
контроле

планови
опоравка

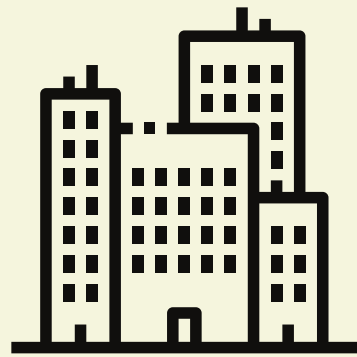

БАНКАРСКИ СИСТЕМ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

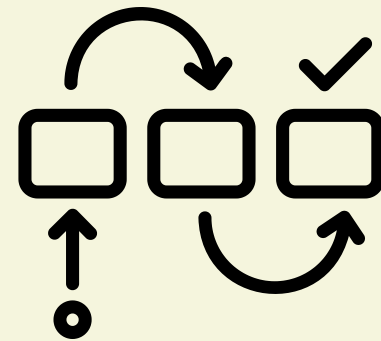

СТАЊЕ НА ДАН 30.6.2025. ГОДИНЕ

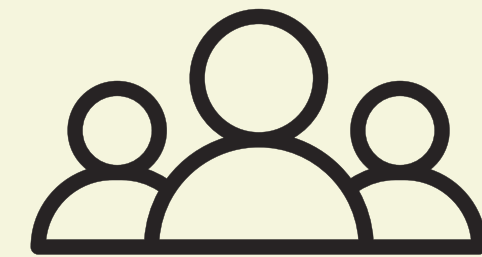
Нето билансна актива банака 11,2 млрд. КМ

8 банака са
сједиштем у РС

279 организационих
јединица

3.155 запослених

Извјештај АБРС 30.6.2025. године

Структура активе

Табела 7: Биланс стања							мил. КМ
ОПИС	2023.		2024.		06/2025.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	06-2025./2024.
АКТИВА (ИМОВИНА)							
1. Новчана средства	2.560,0	24,7	2.755,9	24,6	2.846,5	24,6	103
2. Хартије од вриједности	1.389,8	13,4	1.329,2	11,9	1.451,5	12,5	109
3. Пласмани другим банкама	28,6	0,3	51,4	0,5	0,7	0,0	1
4. Кредити (брuto)	6.056,5	58,4	6.695,2	59,7	6.909,1	59,6	103
5. Пословни простор и остала фиксна актива	189,1	1,8	193,6	1,7	194,0	1,7	100
6. Остала актива	146,1	1,4	180,1	1,6	181,9	1,6	101
БРУТО БИЛАНСНА АКТИВА	10.370,1	100	11.205,3	100	11.583,7	100	103

Извјештај АБРС 30.6.2025. године

Структура пасиве

Табела 9: Структура пасиве							мил.КМ
ОПИС	2023.		2024.		06/2025.		Индекс 06-2025./ 2024.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Депозити	7.740,1	77,2	8.354,2	77,0	8.584,2	76,5	103
Обавезе по узетим кредитима	717,8	7,2	671,4	6,2	682,6	6,1	102
Субординисани дуг	70,8	0,7	99,7	0,9	88,1	0,8	88
Остале обавезе	178,8	1,8	227,1	2,1	234,3	2,1	103
Резерве на ставке ванбиланса	17,0	0,2	16,9	0,2	13,3	0,1	78
Капитал	1.306,1	13,0	1.486,6	13,7	1.623,0	14,5	109
УКУПНО	10.030,6	100	10.855,8	100	11.225,5	100	103

Извјештај АБРС 30.6.2025. године

Секторска структура кредита

Табела 19: Секторска структура укупних кредита

мил. КМ

ОПИС	2023.		2024.		06/2025.		Индекс 06-2025./2024.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Влада и владине институције	495,5	8,2	554,7	8,3	512,6	7,4	92
Јавна и државна предузећа	341,8	5,6	474,7	7,1	466,6	6,8	98
Приватна предузећа и друштва	2.098,8	34,7	2.266,9	33,9	2.319,1	33,6	102
Непрофитне организације	12,9	0,2	9,9	0,1	11,4	0,2	116
Банке и банкарске институције	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Небанкарске фин. институције	68,1	1,1	74,5	1,1	80,3	1,2	108
Становништво	3.018,0	49,8	3.303,3	49,3	3.512,7	50,8	106
Остало	21,5	0,4	11,2	0,2	6,3	0,1	56
УКУПНО	6.056,5	100	6.695,2	100	6.909,1	100	103

Извјештај АБРС 30.6.2025. године

Секторска структура депозита

Табела 11: Секторска структура депозита							мил. КМ
ОПИС	2023.		2024.		06/2025.		Индекс 06-2025./2024.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Влада и владине институције	861,4	11,1	669,7	8,0	721,7	8,4	108
Јавна и државна предузећа	311,9	4,0	261,4	3,1	302,0	3,5	116
Приватна предузећа и друштва	1.426,7	18,4	1.674,5	20,0	1.620,5	18,9	97
Непрофитне организације	149,2	1,9	171,4	2,1	184,6	2,2	108
Банке и банкарске институције	131,7	1,7	218,1	2,6	172,2	2,0	79
Небанкарске фин. институције	265,7	3,4	286,6	3,4	289,7	3,4	101
Становништво	4.587,9	59,3	5.066,9	60,7	5.287,1	61,6	104
Остало	5,5	0,1	5,6	0,1	6,5	0,1	116
УКУПНО	7.740,1	100	8.354,2	100	8.584,2	100	103

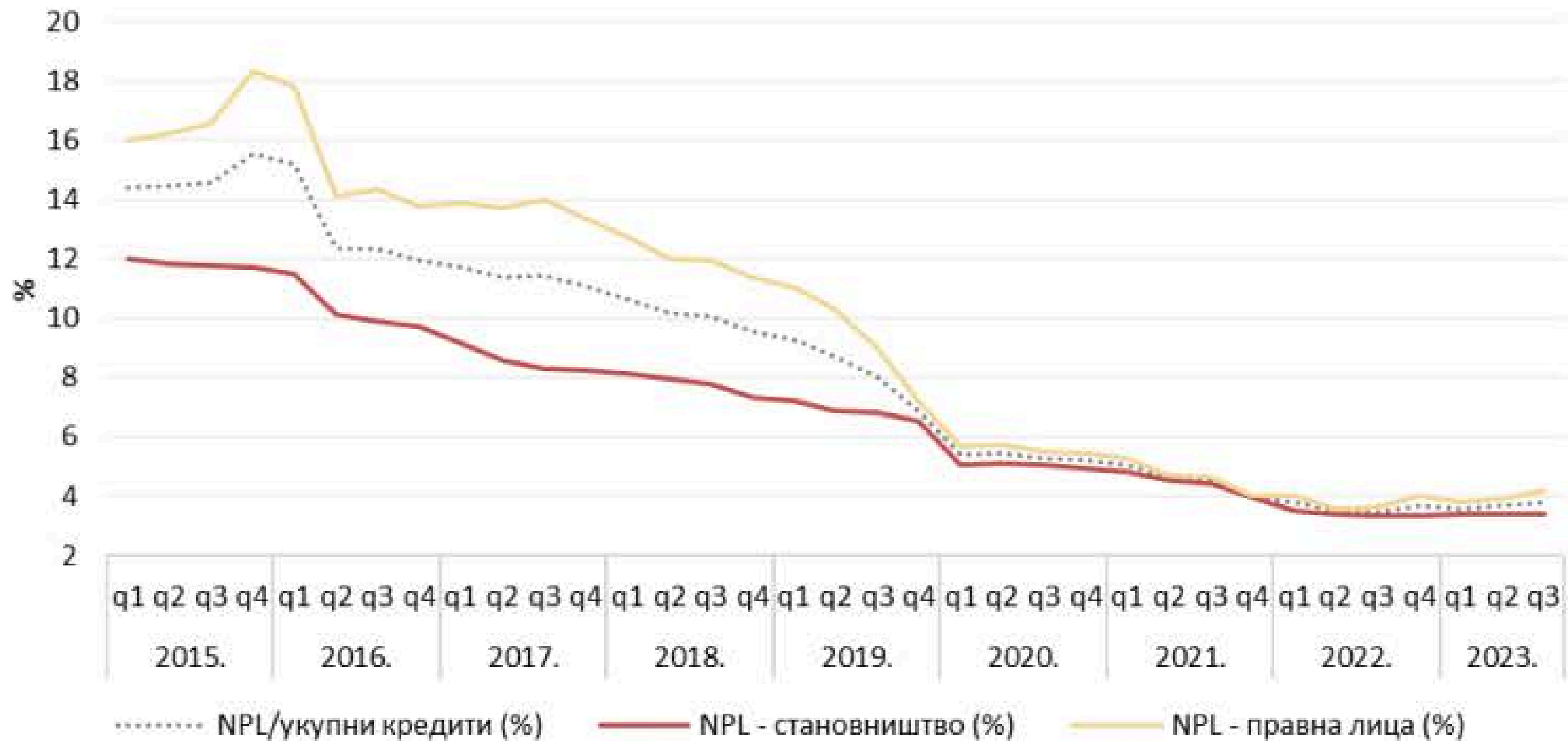
Извјештај АБРС 30.6.2025. године

Рочна структура депозита

Табела 12: Рочна структура депозита							мил. КМ
ОПИС	2023.		2024.		06/2025.		Индекс 06-2025./2024.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Укупно кратк. депозити	5.338,9	69,0	5.854,7	70,1	6.089,3	70,9	104
Депозити по виђењу	5.123,9	66,2	5.507,6	65,9	5.747,5	67,0	104
До 3 мјесеца	8,5	0,1	99,1	1,2	68,3	0,8	69
До 1 године	206,5	2,7	248,1	3,0	273,5	3,2	110
Укупно дугор. депозити	2.401,2	31,0	2.499,4	29,9	2.494,9	29,1	100
До 3 године	2.168,6	28,0	2.287,7	27,4	2.292,9	26,7	100
Преко 3 године	232,6	3,0	211,7	2,5	202,0	2,4	95
Укупно депозити	7.740,1	100	8.354,2	100	8.584,2	100	103

Извјештај АБРС 30.6.2025. године

Графикон 23: Учешће NPL-а у кредитима

Просјечна пондерисана номинална каматна стопа на укупне кредите банака из Републике Српске закључно са 30.06.2025. године износи **5,64%** и мања је за 0,13 процентних поена, а укупна просјечна ефективна каматна стопа износи **6,61%** и мања је за 0,14 процентних поена у односу на 2024. годину.

Просјечна пондерисана ефективна каматна стопа на укупне депозите банака са сједиштем у Републици Српској је **2,15%** и мања је за 0,24 процентна поена у односу на 2024. годину.

An aerial, black and white photograph of a city skyline at sunset. The sun is a bright, glowing orb in the center of the sky, partially obscured by wispy clouds. The city below is densely packed with buildings of various heights. Several prominent skyscrapers stand out, including a tall, thin tower with a pointed top on the left and a large, dark, rectangular building in the center. The foreground shows more detailed views of the city's architecture, with many smaller buildings and some greenery visible. The overall mood is serene and majestic, capturing the end of the day over a bustling urban landscape.

Хвала на пажњи!